

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

ŠTEVILKA 80.

JOLIET, ILLINOIS, 1. SEPTEMBER 1916

LETNIK XXV.

Prve praske med Avstrijci in Rumunci.

Dunaj naznanja, da so se avstro-ogrške čete umeknile od rumunske meje v pripravljene postojanke.

Z drugih bojišč malo novic.

Falkenhayn, Puhallo in drugi odstavljeni. Hindenburg edini up nemški.

Rim, 28. avg. — Italija je napovedala vojno Nemčiji, ker je Nemčija poslala čet na suhem in mokrem na pomoc Avstriji ter jo tako usposobila, da je zbrala največjo bojno moč proti Italiji, pravi uradno naznanilo, izdano tukaj danes. Slično naznanilo je bilo poslano nemškemu uradu zunanjih stavri posredovanjem švicarske vlade.

Izvezni osvojitev Gorice, ni noben dogodek več mesecov, tako razburil italijanske javnosti, kakor novica o napovedi vojne z Nemčijo. Posebne izdaje časopisov so v nedeljo raznesle novico po mestu. Kmalu so se zbrali ogromne množice ljudi na Piazza Colonna, odkoder so odkorakale v izpredou po glavnih cestah, vzlikajoč "Doli z Nemčijo!" in "Ziveli zaveznički!"

Avstriji napadajo.

Nadape z malimi oddelki so podjeli Avstriji včeraj na raznih točkah ob fronti. Ti napadi so bili odbiti povsod, naznanja vojni urad, ki poroča med drugim:

"Na Goriskem in na Kraški planoti je bilo vzdajno topniško streljanje napravljeno proti predkrajem mesta, soškim mostovom in valonskim linijam. Naše topništvo je odgovarjalo krepko in morilo sovražnika v njegovem utrjevanju."

Uradno iz Dunaja.

Berlin (brezično v Sayville), 29. avg. — Avstro-ogrški vojni glavni stan je objavil danes sledče dnevno poročilo:

"Blizu Cauriola je prišlo do nadaljnega hudega boja. Sovražen napad se je izjavil pod našim topniškim ognjem. Zvečer se je posrečilo sovražnemu oddelku, prodreti v našo postojanko na vrhu gore, ali davi smo ga zopet prepodili."

"Na obmorski fronti in pri hribu Sv. Gabriebla, kakor tudi v odseku pri Novi, je laško topništvo silno streljalno."

Rumunija v vojni.

Dunaj, 28. avg. (Čez London) — Kakor je bilo danes uradno naznanjeno, je prišlo v vzhodnih in jugovzhodnih gorskih soteskah ogrske meje do prvih spopadov med rumunskimi in avstro-nemškimi četami. Rumunski napadi so bili označeni kot "izdajski". Rumunskih ujetnikov so dovedli. Nasprotni predstavže se so spopadle v Črveni veži, 15 milj južno od Sibinja, in v klancih južno od Braševa.

Na sramotnem način.

London, 28. avg. — V Berlinu objavljeno in po Reuterjevem poročevalcu v Amsterdamu dospolano uradno poročilo pravi:

"Ko je Rumunija, kakor že nazneno, sramotno prelomila z Avstro-

te, da so se umeknile v postojanke pripravljene po načrtu.

Boji med Rumunci in Bolgari.

Bukurešt, 30. avg. — Bojevanje se je začelo med Rumunci in Bolgari, ko je Rumunija poslala v Sofijo ultimatum, zahtevajoč, da Bolgari zapusti Srbijsko. Rumunija je začela obstreljati bolgarsko mesto Ruščuk ob Donavi.

Makedonska fronta.

Berlin, 28. avg. (Čez London) — Bolgari nadaljujejo na makedonski fronti svoje prodiranje, kakor naznana sledče uradno poročilo:

"Na fronti ob Moglenici so Bolgari zasedli višine južno od Zborska. Srbski protinapadi na Cigansko sleme so se izjavili."

Zmagoviti Bolgari.

Berlin, 28. avg. — Francoske čete opuščajo svoje postojanke v severozapadni Makedoniji in se umikajo pred Bolgari, tako poroča brzjavka iz Sofije.

Bolgarske čete, ki so dosegale do Egejskega morja, so pognale Britance nazaj v njihovo opirališče ob Orfanskem zalivu.

Bolgari neprestano napredujejo v Makedoniji, vkljub junaskemu odporu srbskemu.

Poročni Konjovič.

Berlin, 29. avg. (Brezično v Sayville) — Pomorski odsek državnega vojnega ministra na Dunaju je naznani danes:

"Lajtnant Konjovič je napadel dne 26. avg. z dvema drugima naših vodnih zrakoplovov skupino sovražnih stražnih ladij v Jonskem morju. Vkljub najsiščemu obstreljevanju so se vrnili vsi letavci nepoškodovani."

Ruska fronta.

Berlin, 28. avg. — Ruske čete so napadle včeraj v Volhiniji predno postojanko pred Lutskom. Današnje naznanilo vojnega urada pravi, da so bile odbite. Naznanilo se glasi:

"Fronta feldmaršala von Hindenburga: Severozhodno od Svinjuskov, v prednjih postojankah pred Lutskom, so avstro-ogrške čete odbile napade ruskih oddelkov."

"Fronta nadvojvode Karla Franca: Severno od Dnjestra so močni russki oddelki prodirali k napadu med večerom. Začasen uspeh je bil sovražniku Delejuva je bil popolnoma izbrisani s protinapadom ponoči. Dalje severno, med Tustobabami in Zavalovom, je naše streljanje zabranilo sovražnim četam razvoj k napadu na postojanke pred tistimi, od katerih so poskušale prodirati."

"V Karpatih so bile ruske čete, ki so prodirale proti hrbitu severozapadno od Kukula in na Staroobčinsko vlošino, odbite."

Rusi odbili Nemce.

Petrograd, 28. avg. — Napadi po nemških četah na dveh točkah na severnem delu ruske fronte blizu Koldyčevskega jezera in južno od železnicice Karanoviči-Luninjev so bili odbiti, je naznanil vojni urad danes. V Galiciji severno od Marjampola so Rusi osvrili gozdno postojanko v svojem prodiranju proti železniškemu mestu Halič.

Rusi v Karpatih.

Dunaj, 29. avg. — Odbite ruskih napadov v Karpatih in dalje severno od

Prve praske.

Dunaj, 30. avg. (Čez London) — Uradno naznanilo avstro-ogrškega vojnega vodstva pravi:

"V vseh soteskah 600 kilometrov dolge rumunske gorske fronte so naše mejne stranske izbojevale uspešne boje s sovražnikom. Samo dalekosežno zanimalno kretanje močnih rumunskih oddelkov je napotilo naše prednje če-

to.

Na sramotnem način.

London, 28. avg. — V Berlinu objavljeno in po Reuterjevem poročevalcu v Amsterdamu dospolano uradno poročilo pravi:

"Ko je Rumunija, kakor že nazneno, sramotno prelomila z Avstro-

ogrško fronto.

Photo by American Press Association.

AVSTRALCI IGRAJO VELIKO ULOGO NA FRANCOSKEM BOJNEM TORIŠČU.

Poročila pripovedujejo, da so avstralske čete v veliko pomoč ententnim zaveznikom v ljutih bojih na Franco-

skem. Tu je uradna fotografija, kačoča nekaj avstralskih vojakov med počitkom za kritji na severnem Franco-

skem po bitki.

skem po bitki.

so dobili okamenine velikanskih živali iz dobe krede, takozvane dinozavirje. Rebro jednega teh velikanov meri 2,5 metra, gornji del roke 2,1 m itd., vse drugo sorazmerno.

V Nemški Vzhodni Afriki

so dobili okamenine velikanskih živali iz dobe krede, takozvane dinozavirje. Rebro jednega teh velikanov meri 2,5 metra, gornji del roke 2,1 m itd., vse drugo sorazmerno.

Za boljše plače.

New York, 28. avg. — Zaposlenci

United States Steel-korporacije in velikih kraljic po Združenih Državah se organizirajo in so skoro pripravljeni,

da predlože svoje zahteve za boljše plače in delovne pogoje. To je naznanil danes Frank Morrison, tajnik za American Federation of Labor.

Marjampola z velikimi izgubami za sovražnika poroča včerajšnje avstrijsko uradno naznanilo, ki se glasi:

"V Karpatih severozapadno od Kukuljega pogorja smo odbili ruski napad in prisadeli sovražniku težkih izgub."

"Severno od Marjampola se je rusko prodiranje snoci končalo v polnem porazu."

Petrograd, 30. avg. — Rusi so osvojili Pankersko pogorje v Karpatih ob ogrški meji in vas Rafalov ob reki Bystrica-Nadvorina.

Strajkovna odredba se prekliče samo v slučaju, da se dovoli 8-urni delovni čas.

Zapadna fronta.

Pariz, 28. avg. — Današnji nemški napad na francoske postojanke pri vasi Bleury se je izjavil, po nocoj izdanej uradno naznanilu. Topniški boji se jevrljali na fronti ob reki Somme.

Berlin, 28. avg. — Britanske in francoske čete so ponovno napadle nemške postojanke snoci v okrožju reke Somme, na zapadni fronti, pravi današnje uradno naznanilo nemškega velikega glavnega stana. Napadi so se izjavili.

Bolgarske čete, ki so dosegale do Egejskega morja, so pognale Britance nazaj v njihovo opirališče ob Orfanskem zalivu.

Bolgari neprestano napredujejo v Makedoniji, vkljub junaskemu odporu srbskemu.

Francoski uspeh pri Verdunu.

Pariz, 29. avg. — Na verdunski fronti so sreči francoske čete napredovali blizu Thiaumontske utrdbje, je naznanil vojni urad danes. Nemški napadi v sosečini vasi Fleury in trdnjave Vaux so bili odbiti.

Zadnjih naznanil je že določen za dan 4. septembra?

17,000 vojakov poklicnih od meje domov. V strajkovno službo?

Washington, D. C., 29. avg. — Predsednik je danes s svojo poslanico kongresu o železničnem sporni in s pripomgom gotovih zakonitih odredov spravil krizo na stopnjo, na kateri so prihodnji razvoji odvisni od slednjih toček:

Ali je mogoče storiti po njem predlagane zakonite korake?

Ali morejo taki koraki, če se utegnijo storiti, odvrniti stavko, katere pričetek je že določen za dan 4. septembra?

Na nobeno teh vprašanj ni mogoče nocoj odgovoriti.

Različna mnenja.

Zastopniki železničnih uslužbencev so naznani svojo namero, izpodbijati nekatere dele Wilsonovega programa, ali obenem niso sami na jasnu, da bi predlagano zakonodajstvo preprečilo stavko.

Zastopniki železničnih uprav, ki v glavnih stvari priporočajo program predsednikov, misijo, da bi njegova izvedba sploh otežila začetek stavke.

General Puhallo odstavljen.

Curij, Švica, 30. avg. (Čez London) — Feldmaršal von Hindenburg je odstavljal avstrijskega generalmajorja Puhalla od poveljstva vojnega zborja, ki bil odsek okrog Kovelja v Volhiniji in odstavljal poveljstvo tamkaj generala Friedricha von Bernhardi.

General Puhallo odstavljen.

Nadaljuje prizadeve.

General Puhallo odstavljen.

General Puhallo odstavljen.

Nadaljuje prizadeve.

NA KARMELOSKI GORI.

Vojna božja pot 16. jul. 1915.
— Silvin Sardenko.

sredno pred nami pa sta nizko plavala dva oblaka kakor dva nesrečna zrakoplova, ki prežita na višini, da bi zazračila kakega moža, ki neprevidno pomoli glavo čez jarek ali cev kakega topa. strehe ter se zopet zakopal nazaj v naš trešnji voz.

Pod Karmelsko goro.

"Pri Primožu" sta obstala konja. Na pragu je čakal gospodar.

Ura je odbila deset.

"Vstopimo na kozarec vina," je veljal priatelj Pavel. "Pri nas je takna navada, kadar se krčmarju voz vraca, se za vino plača."

Druži mož, ki mu je priselil k naši mizi in nam je kmalu postal kažipot na Karmelsko goro, je vedel še bolje in pristavil: "Pri nas je tako navada, če se kam pride, se piše."

Gospodar je stal sredi hiše in molčal."

"No, oče," sem ga vprašal, "ali je pri vas res taka navada?"

Dobil sem odgovor, kakršnega nisem mogel pričakovati, najmanj od kakšnega krčmara.

"Kolikor vem, je pri nas taka navada, kdor pride prvikrat v vas, običa najprej cerkev."

"Zadej ste jo, oče! Tudi mi bi šli v cerkev, a sedaj je noč in cerkev je zaprt."

"Vem, vem. Nocoj ni več mogoče."

Mož mi je bil všeč. Malokdaj sreča mož, ki bi imel svoje srce tako blizu pri Bogu. A sreča ga vendarje, včasih tudi v mestu, ki ti reče: "Moja misel je v nebesih..."

Kajpada, v mirnih mestih "se lahko živi brez Boga", a pojdi na bojno polje — na Kalvarijo, tam boš našel mnogo bogovanih mož.

Tudi gospodar Primož je drugi dan že v drugi odšel na bojno polje — pošel mu je namreč vojaški dopust — zato ni govoril kot krčmar, ampak kot romar, ki nam morda kmalu "molčebental bo: Memento mori".

Nova Karmelska gora bo naš Krn. Imam luč?"

"Pa kakšno! Moja lastna iznajdba."

Priatelj Pavel je potegnil iz žepa malo valjasto svetliklo — najnovejšega izdelka. Razkrojil in razložil je pred menom na mizo posamezne sestavke svoje svetlike. Razlagal mi je njih praktično uporabnost in me zagotavljal:

"Ni ga viharja, da mi jo ugasne."

"Škoda, da vojna uprava ne ve za svojo tehniko. Pavel, vzemi nanjo pač!"

Brez šale. Svetlik je res napravila vlač kakšen najmodernejši ključavnicački izdelek v izložbi pri Nagyju v Ljubljani.

Kdor ima tako luč, sme v temno noč.

Tisti večer, ko smo odhajali — pripravili se nama je še tretji romar Franjo — zagostili so se oblaki nad nam.

Zaman so se trudili naši pogledi in kopali po oblačnem nebu, niso se mogli dokopati do nobene zvezde. Mirujte, oči, iz teh gora noči ne bo zlata. In glej, romar Franjo se je res že pravljil, da bi zatimis oči, a moralni smo naprej na vojno božjo pot.

Na kolodvoru je bil pripravljen gojenjski vlak na odhod. V prednjih vozeljih so z oken gledale večinoma gospe in gospodične, od katerih so se s pojavili in pozdravili poslavljale njih prijateljice na peronu. V zadnjih vozilih pa so ob oknih sloneli vojaki, eden na drugem. Odhajajo.

Pri srcu pa jim je hudo. Kaj bi ne bilo jim hudo; od doma se poslavljajo, na vojisko se odpravljajo.

Ali tam pri njih, pod železniškimi okni, ni stal nihče, da bi se posebej poslavljal od njih.

"Je pač tudi slovo postalo vskaknje," je opomnil romar Franjo.

Jasen glas trobente: vojaška odhodnica.

In tedaj.

Kakor da je zadela granata ob kremljeno steno, zaiskrele so se iskri in za trenotek so se razpletela srca od železniških oken do pérona in od pérona do železniških oken.

"Zivio! Zivio! Zivio!"

Tako je našlo slovensko srce. Skrivnostno in globoko, ali kadar zadene ob goro žalosti ali radosti, vzklopili in se raztopi v tisoč in tisoč čustev.

Z Bogom, vojaki!

Vsi smo romarji: Vi romate z mečem moritve, mi romamo z mečem molitve, drugega razločka ni med nami. Vsi si se borimo proti verolomstvu in nevestobi, vsi se borimo za prostost in za državo, v kateri imamo svoj dom.

Viribus unitis! Z Bogom, vojaki!

Dva vlaka sta eden za drugim odbrzela s kolodvora. Prvi je vozil romarje proti Kalvariji... drugi proti Karmelski gori.

Ustavili smo se v podgorskem mestu. Noč, temno in težko nebo, a pricakovanega voza nikjer.

Priatelj Pavel je postal resen, romar Franjo otočen, jaz pa sem jima pravljil:

"Vojna božja pot! Pojdimo!"

Sli smo nekaj minut po mestu.

Naenkrat se je zahitelo proti nam dvoje glasno peketajočih konjičev, vpreželi v lahek voz s črno streho in rujavimi obrtoki.

"Sem se zamudil!" se je opravičeval.

"Že sem misil, da ne bi zapregel. Tako neurje! Dvanajst konjev z žitom je podrla."

Sedli smo v voz.

Kakor bi se bal, da se neurje povnovi in jo udere za nami, je voznik že itak čilku konja neprestano podil po dolini mimo hribov. Od koles so odletavali peščeni šrapneli na vse strane. En šrapnel je pal na suknjo, drugi na klobuk, tretji malodane v obraz.

Romar Franjo pa si je zapalil smodko. Pod globoko povezeno strelno sedlo nikarom ni mogel priloženje razvijati kakor meni v obraz in oči.

Vožnja med dimom in šrapneli.

Molčimom! Vojna božja pot.

"A vseeno. Franjo, ali bi ugasnil smodko?"

Utrnil jo je, kakopa — v moj žep.

Konjič pa sta pekelata in pekelata.

Ce si se v vozu vrzavral iznad strehe, si zagledal po drevo gost dim,

vane, beli dim kakor grana-

šapnel. Nepo-

spe sovražnik, toliko slabše zanj. Sedaj prihaja. Kamen je taklja v dolino. Krši se pod neprevidnimi koraki sovražnikov. Pri naših vojakih vlaže grobna rišina. Samo roka se krči, vitezje oklene pripravljenega orožja. Tam blizu v grmovju prasketa in suslja. Slisi se ostro dihanje. Pljuča strme hoje močno delujejo —

Prijatelj Pavel je dvignil pritožbo zoper žensko modo.

"Pa zakaj mesta ne zaplankate od vseh strani, da ne bi ta modna neokusnost prihajala tudi k nam v hribe. Poglej tam v dekliški gruči ono dekle."

"Katero?"

"Ravnokar si popravlja lase."

"Vidim."

"Kakšno krilo! Ali je to za naša selska dekleta? Pa sicer dobro dekle. Nekaj dni je nosila črno ruto. Ženina so ji ubili v Galiciji. Pa je menda nehal žalovati s črno ruto, pač zato, ker se njenemu obrazku bolj prilega bela ruta. Sicer pa, kakor sem reklo, dobro dekle."

"Gotovo ne taka," sem opomnil priatelj, "kakor nam je 'Zvon' v letosnjih majevi številki opel nevesto padla junaka."

"Se nisi pozabil?"

"Ne morem. Sodim, da ni veliko takih nevest. A če so, plašč čeznje, s Pavlom.

"Vedno bolj uvidevam, kako pravim je svetoval profesor Foerster: Če postanete operni pevec, imeli boste krasne uspehe. Nisem ga poslušal. Sedaj bi pa vedno najraje samo pel v kakšni stolnici."

"Franjo! Nepotrebna želja! Lepše stolnice je n iod gorske narave. Pojdite večkrat v gore in zapo!"

Franjo je bil očividno vesel in začel se eno.

"Naprej! Ura je dvanajst."

"Torej smo že zašli predalec od cijlja?" pršaš vodnika.

"Kaj še? Komaj na četrtni pota smo se mu približali."

"Tako?"

Romar Franjo pa se ni brigal toliko za čas kakor za pot.

"Sedaj pojdemo po ravnom, kajne?"

"Spet navkreber!" je zaklical Ovsenar.

"Pa ste rekli, da je samo en klanec."

Vodnik je molčal. Vojna božja pot.

Počasi smo stopali navzgor dolgo, dolgo.

Prelaz. Oddih.

"Hvala Bogu!" se je razveselil Franjo.

"Strmina je za nami. In sedaj?"

"Navzdol!"

Nekaj korakov in stali smo v kotlini.

"Kam naprej?" je skrbel romar Franjo.

"Spet navkreber."

"O vi! Kako ste nas..."

"Pozor! Stopite semkaj, tam vam zmanjka tal!" je svaril vodnik.

Franju zaenkrat ni zmanjkalo tal pač pre besed.

Ena čez polnoč.

Pred nam na griju se je v polutem zablestela cerkev. Tiho je počivala kakor golobica na vrhu dresve. Na vrhu je sedla, da jo zjutraj prvo prebudi jutranje sonce; zakaj mudilo se ji bo na delo in jelo za svoj mladi zarod.

"Karmelska gora!" je se težkim, a še dosti mogočnim glasom zaklical Franjo.

Postalo mu je toplo pri srcu, kakor otroku, ki se po dolgem času zopet bliža svoji materi.

A priatelj Pavel mu je pokvaril te lepe sanje.

"To se ni. To je cerkev sv. Lenarta na Pšajnovci."

"Pa, kdaj pridevmo do Karmelske?"

"Se en klanec."

Vodnik Ovsenar je odšel na levo domov, mi trije pa smo stopili na desno navzgor. Trudni koraki. Vojna božja pot.

Se nekaj skal, se nekaj grmov, se nekaj smrekovih vrhov. Tako. Sedaj pa...

"Jo vidita! Karmelska gora!" nama je ponosno oznanil Pavel.

Na strmem slemenu se je dvigala sama, tako sama. Ona ne potrebuje nobene družbe in uteče, ko je sama vsem, ki romajo sem gori, družba in uteha. Le ena lipa jo strazi. Ne, strazi je ne, saj ni treba straže njej, ki je sama straže in varhinja vseh, ki mi moro hoditi.

Se nekaj skal, se nekaj grmov, se nekaj smrekovih vrhov. Tako. Sedaj pa...

"Ali je to samo sanje? Želje so bile. Ali bodo te želje v bližnji prihodnosti postale resnica?

Karmelska Devica, usliši nas!

Vesel sem stopil iz cerkve. Pa kaj vidim in siščim in udihavam vase? Vi so solni grči in ve tih grape: ali je res že mir?

Vem! Pri vas je vedno mir. Le v časih se izgubi semkaj pritajeno gromenje z juga, pa takoj utone v morju vašega miru. Pri vas ni boja. Le včasih se stepo fantje, pa še takrat, pravijo, samo s klobuk.

Skoz gosto grmovje sem zaslil fantovsko pesem:

Fantje se zbirajo

s Kranjske dežele,

daleč marsirajo,

tak je povlej.

Kam so šli? Tja dol si Osredkarju,

ki je ta dan točil vino, pa da bi ravnno na vojsko ne pozabili, jim je vsak liter

sproti drazje zaračunal.

Iz hiše, ki je stata pod cerkvijo so mi zazveneli na nabo prijetni glasovi:

"Izidor ovčice paš"

"lepo živigal, lepo pel."

V oknu med rožinarnom sem zaledil dvoje dekliških obrazov. Utihnila sta.

"Le naprej o Izidoru."

Pa glejte, tak Izidor je stal ne dalec proč, na polju. Ko me je zagledal, me je zelo originalno pozdravil.

Oprivel se je za glavo:

Družba

SV. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

VZJEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, JEDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsed.—Geo. Stonich, Joliet, Ill. Podpred.—John N. Pasdertz, Joliet, Ill.
Tajnik—Josip Klepec, Joliet, Ill.

Zapis.—A. Nemanich, Jr., Joliet, Ill. Blagajnik—John Petric, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

1. Anton Kastello, La Salle, Ill. 2. John Stua, Bradley, Ill.
3. Nicholas J. Vranichar, Joliet, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

Stephen Kukar, Joliet, Ill. Josip Težak, Joliet, Ill.
Math Ogrin, N. Chicago, Ill.

Glasilo: AMERIČANSKI SLOVENEC, Joliet, Ill.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. članicami kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem gl. odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljijo na 1. porotnika.

NAZNANILO.

Smislon sklepa I. gl. zborovanja D. S. D. in ustave te organizacije, se vrši II. zborovanje D. S. D. v Jolietu, in sicer se otvorji v torek po Labor Day, dne 5. septembra 1916.

Vsi odborniki D. S. D. in vsi delegati od društva se naj na ta dan zberejo v šolski dvorani sv. Jožefa 15 minut pred 8. uro zjutraj, da skupno odkorakamo v cerkev sv. Jožefa, kjer se bo služila slovenska sv. maša.

Po maši odidemo v dvorano nakar se otvorji II. zborovanje.
"Vse za vero, dom in narod; vse za enega, eden za vse!"

Z bratskim pozdravom,

GEORGE STONICH, predsednik.

Imena odbornikov in delegatov za II. zborovanje D. S. D.

ODBOR:

George Stonich, predsednik,
John N. Pasdertz, podpredsednik,
Josip Klepec, tajnik,
Anton Nemanich, Jr., zapisnikar,
John Petric, blagajnik.
Anton Kastello, John J. Stua, Nicholas J. Vranichar, nadzorniki.
Stefan Kukar, Josip Težak, Math. Ogrin, porotni in finančni odbor.

DELEGATJE:

Za društvo št. 1, Joliet, Ill.: 1. Josip Klemencič, 2. Štefan Štukel, 3. Josip Gersich, 4. John Gersich, 5. John Barbich, 6. Leop. Melkovich, 7. Louis Simonich, 8. Frank Pirc, 9. Math Štukel, 10. John Pruss.
Društvo št. 2, Mt. Olive, Ill., ne pošlje delegata.
Za društvo št. 3, La Salle, Ill.: John Jerich.
Društvo št. 4, Bradley, Ill., zastopa John Stua.
Za društvo št. 5, Ottawa, Ill.: Josip Medic.
Za društvo št. 6, Waukegan, Ill.: 1. Frank Grom, 2. Frank Jappel.
Za društvo št. 7, Madison, Ill., zastopa Jos. Klepec.
Za društvo št. 8, Rockdale, Ill.: Valentijn Fajnik Jr.
Za društvo št. 9, Chicago, Ill., ne pošlje delegata.
Za društvo št. 10, So. Chicago, Ill.: Anthony Motz.
Za društvo št. 11, Pittsburgh, Pa.: 1. George Weselich, 2. John Balkovec.
Za društvo št. 12, Joliet, Ill.: Math Vidmar.

JOSIP KLEPEC, tajnik D. S. D.

KAKO JE UMRL AVIATIK REYMOND.

Listi poročajo iz Pariza podrobnosti smrti senatorja Reymonda. Drzno, kakor je bil vajan, je vršil poizvedovalno službo v zraku ter zapovedal pilotu, naj ne leta previsoko, da bi lažje opazoval premikanje in lego sovražnika. Aviatika sta letala šeče četrte, kar se zacinje naenkrat, ko sta bila nad nekim gozdom, pod njima silno sketenje pušk in v hipu je bil apud od krogel preluknjan kakor rešeto. Krogle je zadela pilot, ki je v trenutku umri in se zgrudil na svojem stoliku z globo visečo vznak in z nepremičnimi rokami. Stroj brez voditelja padal naprej, se nagibal kakor zblaznil zdaj z enim, zdaj z drugim krihom in malo da ni padel vsred med Reymond, čeprav težko ravnih, je imel dovolj krepe volje, da se je vzdignil in zagrabil letalo. Zravnal je aparat ter ga obrnil proti francoskim okopom.

Aeroplanski je padel med francoskimi in med nemškimi vrstami. Z ene in druge strani so se zagnali Francozi in Nemci z nasajenimi bodali v divjem napadu proti letalu. Sledil je ljt boj. Francozom se je posrečilo, da so povrili senatorja Reymonda in prenesli končno na svoje ozemlje. Senator je še toliko moči, da je nekemu generalu narekel uspeh svojega operacija, rekoč, da je srečen, ker je mogel svojo nalogo do konca izpolnit. Ko je tako izpolnil svojo dolžnost, je dovršil, da so ga prenesli v bolnišnico v Touli. Rana je bila smrtna: izstreli se je šel skozi trebuh, predričevalec ter zapustil telo na levi strani. Pred smrtnjo je ranjenece še spoznal Sarrauta, ki sta prihitela k njegovemu zgledju, in se jim smerhal.

POGLED NA DOMAČO VAS.

Skoro ni dneva, da bi ne dobil dobre od prijateljev in znancev, ki vas povprašujejo, kako izgleda lepa domača in Sarrauta, ki stoji ravno v frontu med sovražno in našo bojno črto.

niki. Njihov čarodejec je jedel strupene korenine in mu ni nič škodilo. Grubb je storil isto, hoteč s tem dokazati, da je čarovnik goljuf. A Indijanci so rekli: To ti je lahko, saj si Ti tudi čarovnik.

Petroleja

so dobili v Zedinjenih Državah Severameriških leta 1909. 24.28 milijonov ton (tona: 1000 kg), na Ruskem 8.85 milijonov, v Galiciji leta 1910. 1.76 milijonov, v Rumuniji 1910. 1.35 in v indonozemskih kolonijah 1914. 1.474 milijonov ton.

Brade.

Mnogo pišejo o bradi Rauberja viteza itd.; smejimo se, a razni podatki nam potrdijo, da so take brade možne. Znameniti Wolam Tapley iz Texasa v Ameriki se je ponašal z brado v dolžini 3.2 metra; na Francoskem živi mož Louis Coulon, cigar brke dosežejo 1.5 metra, brada pa 3.3 metra; leta 1902. je umrl v mestu Tour na Francoskem Jules Dumont in vzel seboj v grob brado v dolžini 3.65 metra.

Hitrost nekaterih živali.

Najhitrejša četveronožna žival je gaza, napravi na sekundo 27 m, sedava samo za malo časa, konj dirkač 25.3 m, ruski volčji pes 25 m, angleški hrti dirkači 18 do 23 m, napol divji psi Eskimov 15 km na uro. Povprečno predirja konj v minuti 1.2 do 1.3 km, zajec do 1.08 km, žirafa 900 m, tiger 860, severni jelen 850, volk samo 570 m, a je zelo vztrajen, napravi v eni senci pota 80 do 100 km. Postovka preleti na uro 490 km, virgiški deževnik 415 km, sokol selivec 269, izucene lastavice 245, najhitrejši golob pismovna 190, noj s pomočjo peroti 33 km, torej nekako od Ljubljane do Podnartta. Tudi nekatere ribe so jako hitre: delfin 37 km na uro, losos 24, slanik pa 22 km.

Na otoku Martinique

je pred nekoliko leti bljuval vulkan Mont Pelee; pepel ognjenika je sedaj najboljše gnjilo za cukrov trs.

Sodba Zadigova.

Bogat babilonski trgovec je umrl v Indiji. Premoženje svoje je zapustil dvema svojima sinovoma, vsakemu enako; vrhu tega je določil vsoto trideset tisoč zlatov onemu izmed njiju, ki ga ima rajši. starejsi mu sezida drag spomenik, mlajši pa odsteje od deleža, ki mu je pripadel, nekaj svojih omenožni sestri. Babilonci pravijo: Starejsi bolj ljubi očeta, ker mu je postavil spomenik, mlajši je misil samo na sestro, ne pa na očeta. Zadig, minister kraljev naj razsodi. Poklicne obrote k sebi, najprvo starejega, pravi mu: "Tvoj oče živi, ni umrl." — "Hvala Bogu, a škoda spomenika, takoj drag je bil." — Mlajšemu pove Zadig isto: "Hvala Bogu, da je oče še živ, rad mu dam denar nazaj, a zelo ljubo bi mi bilo, če bi sestra moja obdržala svoj del." — "Ne bo ti treba dajati denarja nazaj, tvoj oče je mrtev, dobil boš povrhu še onih trideset

to. Ker sem domaćin in imam tudi sedaj priložnost se bojevati v bližini domače vasi, prosim sl. uredništva, naj priobči te vrstice kot pojasnilo mojim sovražnom, ki so raztreseni po širinem svetu.

Prvi požar, ki je bil kmalu od začetka vojske, je uničil ves spodnji del vasi, razen par zadnjih hiš. Drugi je nastal blizu cerkve, ki se je raztezal do gostilne "Vulč". Tretji pa v zgornjem delu, ki pa je uničil le par hiš. Kolikor morem videti z dajnogledom iz postojanke, se vidi, da stoejo še cerkev, šola in nekaj zraven stojecih hiš. Nadalje stoji še tisti del okrog podzupanove hiše. Sicer pa tudi ta poslopja, ki še stoejo, tudi niso dosti vredna, ker je vse pretrgano iz njih.

Sreč se mi trga od žalosti, ko glejam skoraj vsak dan poprej tako krasno vasico, sedaj pa tako opustošenje. Zdi se mi, kakor bi klicala gola zidovska: Pridite, skrbni gospodarci, pokrite nas. Lahko si mislite, da ni prijetno gledati domačinu na tako žalostno uodo svoje rodne vasi. Zraven pa mislite, kakšni revеzi so njeni prebivalci, poprej tako srečni na njih domovih, sedaj pa jim daje tuja roka strehe in hrane kot beguncem.

Končno sprejmite srčne pozdrave vsi Črezočani in Bočnici, v nadi, da zapodimo mi kot vojaki Laha črežmo. Vi pa ohranite ljubezen do svojih domov. Po vojski na svrdenje. Josip Zornik. — "Slov.", 26. jan. 1916.

RAZNOTEROSTI.

Misijonar Grubb
nam pripoveduje o vražah Lengua-Inđiancev v Gran Chaco. Sanje imajo za resnico. Nekoč pride k njemu Inđianec in mu reče, naj vendar plača tri buče, ki jih je bil ukradel z njegove njuve. Grubb je seveda tajil, ker je bil nedolžen, a Inđianec je trdil, da jih je duša Grubbova ukradla. V sanjah je videl misijonarja nesti buče z njive. — O misijonarjih pravijo, da so čarov-

tisoč, ker bolj ljubiš očeta kot tvoj brat."

Statistiko živilstva

je sestavil naravosloveni muzej v Parizu. Na suhem in v morju živi okrog 400.000 živalskih vrst, ki so znane in opisane do učenjakov. Na posamezne živalske skupine so jih takole razdelili: žuželk 280.000 različnih vrst, pticev 13.000, rib 12.000, reptiljev 8300, molukov 50.000, amfibijev 1300, pajkov 20.000, trdokočev 3000, črvov 8000.

Prebilalstvo francoskih mest.

Po izkazu statistike z dne 5. marca 1913 steje Francoska 15 velikih mest, in sicer: Pariz (ne vstevši predmetja) 2.846.986, Marseille 552.182, Lyon 524.056, Bordeaux 261.678, Lille 216.807, Nantes 169.254, Nižna 163.833, Toulouse 149.044, Saint-Etienne 148.778, Le Havre 132.667, Rouen 122.420, Roubaix 122.154, Nancy 118.187, Reims 113.372, Toulon 104.582 prebivalcev. Skupaj pa 5.746.000 prebivalcev.

Kaj je katoliška Cerkev za človeštvo,

je zanimivo izvedeti iz peresa hudega nasprotnika, Rudolf Eucken, protestantski profesor na vsečilicu v Jeni, ki nikar ne prikriva svoje zagriznosti zoper Rim, piše klub temu v 4. številki tednika "Internationale Wochenzeitung" II. (1908.) na 108. strani tole: "Tudi v boju se ne sme pozabiti na to, kaj je katoliška Cerkev storila v dolgi vrsti minulih dob in kaj še danes storii za to, da bi življenje okreplilo in pomirilo, za notranjo povzročilo človeštva, za to, da v času ne zabimo večnih resnic, za združenje sreč in organizacijo moči. Za vse to je ona bogat vir ljubezni, dela in požrtovalnosti."

Starost grofa Gramonta.

Grof Filibert Gramont (1621–1707) je bil eden najduhovitejših mož na dvoru Ludovika XIV. Imel je slavost, da je rad prikral velja, tudi v pozni starosti še. Ko so nekoč kosili pri kraju in je bil navzoč tudi škof iz Seulisa, približno toliko star kot Gramont, vpraša kralj škofa: "Ali veste, koliko je star Gramont?" — "Veličanstvo, jaz imam 84 let; Gramont jih mora imeti precej toliko, ker sva skupaj studiral." — Kralj se smeje: "Seď Vas pa imamo, tej priči ne morete oporekati." — "Prav lahko," pravi grof, "priča ni prava, kajti niti jaz niti škof nisva nikoli nič studiral."

Washington o veri.

Zgodovina nas uči, da se je rovanje zoper vero vedno začelo pri vrhu — pri vladah seveda na škodo njih samih. Zalost za vlad, ki ima brezverske podložnike. — Čujmo, kako sodi o pomenu vere za javno blaginjo Washington. Leta 1797. je bil že tretji izvoljen za predsednika severnoameriških zdrževalnih držav. A volitve in hoteli sprejeti. Ob tej priliki je vzel takoreč slovo od ljubljenega naroda v prelepem govoru. Med drugim je rekel: "Vera in moralata sta neobhodno potrebni podpori, ki mora na njiju sloneti vsak naravnost delo in vsak duševni raz-

Henrik IV. in mestni očetje.

Mestni očetje v Orleansu so imeli staro pravico, da so smeli sedeti pred kraljem. Tudi pred Henrikom IV. se niso hoteli upogniti. Ko je Henrik zvedel, da se nameravajo pri sprejemu vsest, je dal odstraniti v sprejemni sobi vse sedeže. Očetje pridejo, vidijo

voj, ako hoče pospeševati politično blagostanje kake dežele. Kdo izkuša podreti ta dva stebra človeške blaginje, na katerih slonijo vse dolžnosti človeka in državljan, nima pričakovati nobenega dokaza ljubezni in priznaja od svoje domovine. Ne samo požen vernik, ampak tudi živiti in prekanjeni politik mora spoštovati in cesti ti dve voditelji človeštva. Cele zvezke knjig bi moral napisati, ko bi hotel navesti vse mnogovrstne vplive, s katerimi sta vera in moralata blagodejno vplivali na posameznika in na cele narode. Stavim samo eno vprašanje: "Kje je še potem varnost za človekovo premoženje, čast in življenje, aka zame čut verske obveznosti in dolžnosti, ki smo jo obljudili pod prisego, ki je pri sodiščih še edino sredstvo, da se pride resnici na sled?" Domnevno, da moral lahko obstoji brez vere, bi morali prej pošteno preizkusiti, preden bi ga pustili do veljave. Naj se med gotovimi ljudmi še toliko govori o dobrem vplivu čisto moralne vzgoje, vendar nas uči pamet in izkušnja, da se med narodom ne da ohraniti moral brez vere."

Washington, dobro si govoril, kakor bi živel v naših časih.

Desetina Tripolitanie

samo je pripravna za poljedelstvo, 76 odstotkov dežele je stepa. Zadostno dežuje samo v decembру.

Amerikanska riviera.

Isti pomen kakor v Evropi Nizza ali St. Remo imajo za Amerikance ob Pacifiku otoki pred kalifornijskim mestom Los Angeles; zlasti znamenit je otok Sta. Catalina.

Najhitrejša brzjavka

dos

Malo življenje.

POVEST. * * SPISAL DR. FR. DETELA.

(Dalje.)

"Ha, fant!" pravi Ožbe in ogleduje Jurija od vseh strani, kako mu stoji njegov umotvor. "Veš kaj, ti si pa na dobrini zemlj zrastel; visoko si se spel."

"Na Vašem zvoniku bi Juri lahko od tal uro navijal," meni Rozalka.

"Ne, tega bi pa sam sveti Kristof ne mogel, Rozalka," odvrne Ožbe.

"E, Ožbe!" pravi mati. "Kako da bi ne mogel, če je pa pisano, da je bil dvanajst komolcev visok?"

"Vse zastonj!" razlagajo Ožbe. "Na našem zvoniku bi ne mogel naviti ure, zato ker nobene nini."

"Ah, na to pa nisem mislila," pravi srečno se mati in povabi Ožbeta v hišo, da bi pokusil kolik.

"No, Juri," vpraša Ožbe, "—saj za Jurija sem se slišal klicati — kako si zadovoljen z oblike?"

"Na vso moč!" pravi Juri. "Bolje bi ne mogla biti narečena."

"Prav imasi!" reče Ožbe vesel in se že Juriju v roko. "Tako se mora govoriti, naravnost in po pravici. Kar se tiči izhovine, se jaz izkusim z vsem, naj bude, kdor hoče, in če tudi cesarju šiva. Le poglej, kako se ti prelega!"

"Veste, oče," ga podraži Rozalka, "Juriju menda vse dobro stoji, če je le količaj narejeno."

"Dekle, dekle!" žuga Ožbe. "Ali si to že tudi zapazila?"

"Kaj bom zapazila!" pravi Rozalka in steče v hišo. Kmalu za njo pride Ožbe in izprazni svoje žepe. Rozalki je bil prinesel leplji jabolki, očetil polič borovnicičevca in materi vsakovrstnih domaćih zdravil, kakršnih je nabiral po gor. Zakaj Ožbe ni samo cerkovnik, ampak tudi slovec zdravnik. Daleč ga kličajo ljudje k bolnikom, in on radi pomaga, kolikor more. Zob izdere Ožbe bolje kakor vsak drugiž ljudje baji kar zadremljeno, kadar jim puli škrbine. Zdravi pa on živino ravno tako dobro kakor ljudi. Večkrat se prigodi, da prinese kako živinčeve otelke gobe s paše, ker je gad pičil, Ožbe pa pride, je namaze s škorpijonovim oljem, in takoj mu mora odleci. Arničke, trpotčevega semena, stolčenih slad kili koreninic in drugih lekov zopet vsako bolezni se pri njem vedno dobri. — Kar on mežani, tudi še ni kupil kadila. Ampak semo si nabere, prave smole, kakršna teče iz ranjene smreke; to zakopljene potem v mravljišča in pusti dalje časa ležati. Kadar jo pa izkopljate, ima duh lepsi in močnejši ko katerosibodi kadilo, in Ožbe trdi, da sami sveti Trije kralji niso prinesli boljšega v dar.

"Ožbe!" kara mati svojega gosta, "zakaj ne pripelje žene s seboj?"

"Veš, Neza," se opravičuje Ožbe, "eden mora biti vendar doma, da varuje hišo; in žene ne smem preveč razvaditi, če ne, bo zmeraj za mano tičala."

"Glej ga, glej ga! Le pačakaj, enkrat ti jo izpeljem, da bo pri nas nekaj časa; potlej jo boš pa rad prisel iškat in bolj bo mičil v čistih!"

"Moja Meta bi mi še ne privočila, da bi malo posamoval."

"Kakšni so vendar ti moški?" se hudoje Rozalka. "Le hvala Bogu, da nima še tega kriza!"

"Rozalka, nikar se ne pregreši!" svari Ožbe. "Naenkrat pridejo snubci, in po tebi bo. Ali že kaj prida hodijo?"

"Nič kaj ne, oče! Pripeljite vendar Vi katerega, če veste za koga!"

"Kaj pa Simonov Stefan? Ali je zdrav?"

"Zdrav pa, zdrav," se ta oglasi in vstopi moško s sestro Anico. Za njima pride tudi Matija z Jurijem. Ženske so sedle skupaj, in šepetanja in smeha niso bila ne konca ne kraja.

"Zdaj jih pa le pri miru pustimo, da se nas ne lotijo!" meni Ožbe in pride k moškim. Kmalu se vname živ pogovor; zakaj rad je govoril Ožbe, in zdaj je bila prilika razprodati vse, kar se mu je nabralo skoz cel teden, ko ni imel poslušalcev.

"Vi ste dosti doživeli, oče," pravi Juri, ki ga je rad poslušal, "povejte nam kaj, kako je bilo v prejšnjih časih!"

"O, veliko sem izkusil, veliko," meni Ožbe in pogleda hvalično Jurija, ki mu je tako po srcu izpregovoril. To se mu je pač malokrat posrečilo, da bi ga bil prosil kdo, naj pripoveduje. Kar objel bi bil fant. Popraska se za ušes in po dolgem avudu, v katerem je vse razložil, kar je misil, da bi bilo po pojasnitru treba, prede na svojo vojalko leta. Oh, kako so ga lovili in kako bi ga bili radi imeli! Koliko časa se je moral skrivati in kako strečno je napovedal-pobjegnil na Koroško, zakaj takrat se je to še dalo, takrat, a dandanes je drugače.

"He, kaj!" se vtakne Stefan vmes. "Jaz se še čudim, da ste se časih tako bali vojaščine. Jaz bi se pa nič ne menil; bi vsaj po lepi priliki kaj sveta ogledal. Jaz se kar nič ne bojim!"

"Vem, da ne, dokler si za pečjo," ga zavrne Ožbe in pripoveduje dalje, kako se mu je godilo po Koroškom, kako se je zopet povrnil domov in sklepil z hlapco rajnemu šentandrejskemu župniku.

"Se to vam moram povedati," pravi

"kako sem tam odvadil psa meso jemati z vilic. Imeli so gospod," pravi, "— Bog jim daj večni mir in pokoj! — Psa, majhno žival kakor podlascica, a premetenio in živito, da nič takega. Vse je znal belinček, samo govoril še ni, in gospod so ga nad vse radi imeli; jaz pa nič, zato ker se je pošast vedno v me zaganjala in vpila, kadar sem bil pri gospodu. Dobro se je godilo psičku, ki je sedal z gospodom za mizo; najrajsi so ga pa zato, ker je znal meso snemati z vilic tako lepo kakor najimenitnejši gospod. Kadar je gospoda kdo obiskal, vselej so kazali to psetovo posebnost, in vsak se je čudil. Da te vendar, meni pa ni bilo všeč, da bi pes jedel kakor človek; toda bil sem kar tiho. No, in tako je prišel gospod god, in da vseh krajev so se zbrali župniki in kaplanje gospoda vezovat. Poln hlev sem imel konj, in velika pojedina je bila pripravljena. Na, Ožbe, pravi kuhatica med mašo, tukaj imas kokoš, potlej ne bo časa! To je že prav, pravim jaz in sedem; pse pa se k meni spravi, saj pri mesu je vsak pes sleden. Čakaj, belinček, pravim, danes boš moral kazati svojo učenost, kaj, ko bi midva prej poskusila? Na, no, rečem in mu ponudim meso na vilicah. On lepo vzame, jaz ga pa dregnem v gobec, da je zavilč. Ko ga pokličem drugič, že ni tako rad poslušal. Kličem ga, kličem in počasi vendar prileže. Meso je le meso, si je misil, in zopet mi vzame kos. Jaz ga zopet zvobdem, da odskoči. V tretje ga pa nisem več pregovoril. Kar po kotih se je plazil in stiskal rep med noge in cvili, če sem mu pokazal vilice. Opoldne je bila pa gostija, in jaz sem nosil vino na mizo. Beseda prinese besedo, in tako vzamejo v misel tudi učenega psa. Gospod se hočeo izkazati in naodejti mesa. Pes je pa zraven njih sedel, Na, belinček, pravijo in mu pomole vilice. Kakor jih pes zagleda, pa zavili in skoči s stola in zbeži. Gospod ga kličajo in kličajo, da pride zopet. Zopet sede k njim; a ko mu pokazijo vilice, populin spet, kakor bi bil obseden. Za nobeno reč ni hotel več vzetih mesa v vilici. Gospoda se so komaj vzdržali smeha; župnik so bili pa hudi kakor sam sršen, in nikoli več ni belinček z njimi pri mizi jedel."

"Ce bi bili pa zvedeli, kdo jih pa tako lepo uči," pravi Matija, "kaj bi bilo potlej?"

"Hentaj, potlej bi bila huda ura. Zajak gospod so bili dobri, še predobri, a nagli so bili pa tudi, če jih je kaj uježilo. Toda hitro spet dobr in velesi so bili in zapeli so, da je bilo kaj. Pridiga jim je šla od rok, da nikoli tega, in dasi so bili starji, so se zasukali na peti kakor vrtavka, drugače kakor pa zdaj nekateri dolgočasniki, ki jim za vsako besedo sapa uhaja in premislijuje, ali bi prestavili eno nogo za drugo ali pa obe naenkrat. Moj sivec doma je ravno tak: kadar ga izpuštim na pašo, skače srborito okrog krogat mlad kozel; kakor pa denes ja temenjan, ga ne spravi nikamor več."

"Ce bi bili pa zvedeli, kdo jih pa tako lepo uči," pravi Matija, "kaj bi bilo potlej?"

"Hentaj, potlej bi bila huda ura. Zajak gospod so bili dobri, še predobri, a nagli so bili pa tudi, če jih je kaj uježilo. Toda hitro spet dobr in velesi so bili in zapeli so, da je bilo kaj. Pridiga jim je šla od rok, da nikoli tega, in dasi so bili starji, so se zasukali na peti kakor vrtavka, drugače kakor pa zdaj nekateri dolgočasniki, ki jim za vsako besedo sapa uhaja in premislijuje, ali bi prestavili eno nogo za drugo ali pa obe naenkrat. Moj sivec doma je ravno tak: kadar ga izpuštim na pašo, skače srborito okrog krogat mlad kozel; kakor pa denes ja temenjan, ga ne spravi nikamor več."

"Ožbe je končal, in Anica, ki je tudi poslušala, ga poprosi, naj še kaj pove.

"Pa še drugič!" pravi Ožbe in se posluša s povabilom, naj oni pridejo enkrat k njemu. Juri ga je spremljal do pol pota, in ujega je še posebej valbil Ožbe, naj ga gotovo obiše; tako se mu je bil prikupek mladenič.

"Imam hruševca," pravi, "boljšega ko dolensko žganje in orehov in med." In ko se ustavita, ga potrka na ramo. "No, fant, kako ti dopade Rozalka? Ali ni kakor jagoda? Le glej, da se ne zagledaš!"

"Nikar se ne bojte, oče!" odgovori Juri resno.

"Zdrav pa, zdrav," se ta oglasi in vstopi moško s sestro Anico. Za njima pride tudi Matija z Jurijem. Ženske so sedle skupaj, in šepetanja in smeha niso bila ne konca ne kraja.

"Zdaj jih pa le pri miru pustimo, da se nas ne lotijo!" meni Ožbe in pride k moškim. Kmalu se vname živ pogovor; zakaj rad je govoril Ožbe, in zdaj je bila prilika razprodati vse, kar se mu je nabralo skoz cel teden, ko ni imel poslušalcev.

"Vi ste dosti doživeli, oče," pravi Juri, ki ga je rad poslušal, "povejte nam kaj, kako je bilo v prejšnjih časih!"

"O, veliko sem izkusil, veliko," meni Ožbe in pogleda hvalično Jurija, ki mu je tako po srcu izpregovoril. To se mu je pač malokrat posrečilo, da bi ga bil prosil kdo, naj pripoveduje. Kar objel bi bil fant. Popraska se za ušes in po dolgem avudu, v katerem je vse razložil, kar je misil, da bi bilo po pojasnitru treba, prede na svojo vojalko leta. Oh, kako so ga lovili in kako bi ga bili radi imeli! Koliko časa se je moral skrivati in kako strečno je napovedal-pobjegnil na Koroško, zakaj takrat se je to še dalo, takrat, a dandanes je drugače.

"He, kaj!" se vtakne Stefan vmes. "Jaz se še čudim, da ste se časih tako bali vojaščine. Jaz bi se pa nič ne menil; bi vsaj po lepi priliki kaj sveta ogledal. Jaz se kar nič ne bojim!"

"Vem, da ne, dokler si za pečjo," ga zavrne Ožbe in pripoveduje dalje, kako se mu je godilo po Koroškom, kako se je zopet povrnil domov in sklepil z hlapco rajnemu šentandrejskemu župniku.

"Se to vam moram povedati," pravi

polegla. Teče pa ni izpuščal drobničce na pašo, dokler je bilo hladno, in držal je tudi v hlevu, kadar je bila zemlja po deževnem vremenu premočena; zakaj pašniki se kvarijo in živina nalezne bolezni. Za jaro setev je oral njive, in z Matijem sta delati vadila mlade voličke, ki jih je bil kupil gospodar. Po vrhu pa je obrezaval dreve in je čistil mahu in gošenice. Za vsako delo je imel spremno roko, semtretja pa je pa tudi nasvetoval kaj novega, kar se je bilo v Dolini že izkazalo, o čemer pa v hribih še nicesar vedeli niso. Tako je izprosil, da si je Matija namesto nerodnega lesenega drevesa omislil železen plug. Veliko prizadevilo je bilo treba; ko pa je poskusil gospodar pripravno orodje, ni mogel prehaliti ne pluga, ne Jurija.

Veliko truda je tudi stalo vode iz vodnjaka s škafji donašati v hlev, kadar je ostajala živina po cele dni doma; posebno pozimi se je večkrat zgordilo, da ni bilo mogoče zunaj napajati. Juri pa je iz hrasta, ki ga je bil podrla vihar, izdolbel korito, je postavil v hlev in napeljal vanje od vodnjaka sem lesen žleb, in več ni bilo treba škafov.

"Hentaj!" je dejal Matija, "vse pride vredno fantu v misel, in kar mu pride na misel, vse naredi."

V čistih so imeli Jurija pri Pečarju kakor tudi pri Šimonu, kamor je prišel po kakem opravku.

"Od nepotrebnih besed pa Juri ne bo dajal odgovora," je menil zgovorni Štefan, "saj skoraj nič ne govorji. Trikrat na dan reče 'o ne' in 'kaj pa', potlej je pa v kraju."

"Jusi je pridnejši z rokami ko z jekom," je dejal Simon, in tudi Anica se je potegnila zanj, trdeč, da govoriti pametnejši nego Štefan.

"Oh, jaz pojdem tudi rajaša zjutraj k maši k Sv. Andreju," je dejala nekaj pomek, potrebne za odzračevanje vseh vrat, da se ne zavrela.

"Kupuje in prodaja zemljišča v mestu in na deželi.

Zavaruje hiše in pohištva proti ognju, nevihti ali drugi poškodbi.

Zavaruje tudi živiljenje proti nezgodam in boleznim.

Izdelenje vsakovrstno v notarsko stroko spadajoča pisanja.

Goveri nemško in angleško.

Nas office in Lumber Yard na vodo DES PLAINES IN CLINTON ST.

W. J. LYONS

Na drobno se prodajajo povsod,

na debelo pa na:

108 Jefferson Street, JOLIET, ILL.

JOHN
N. W. Phone
348
STEFANICH
::Slovenska Gostilna::
vino domače in importirano,
vino žganje in diseče smodke.
915 N. Scott St., Joliet, Ill.

Oba telefona 215.

WERDEN BUCK
511-13 Webster Street,
JOLIET, ILL.

Tu dobite najboljši CEMENT, AF
NO, ZMLET KAMEN, OPEKO,
VODOČNE ŽLEBOVE, ter
vse kar spada v gradivo.

MEHAK IN TRD PREMOG.

Chicago Phone 225.

JACOB WAHČIĆ
6702 Bonita Ave., Cleveland, Ohio.

G. Svetlicich J. Horwath

THE CAPITOL BAR

405 CASS ST., JOLIET, ILL.

Edina slovenska-hrvatska gostilna
osredju mesta.

Kadar se mudite na vogalu N. Chicago
in Cass St. vstopite k nam za okre

čila vseh vrst.

DOBRODOŠLI!

Slovensko Katoliško
Marije
(S. C. M. B. Society of
Ustanovljeno 15. avgusta 1909
PITTSBURGH.)

Samostojno Pod. Društvo
Vnebovzetje
St. Mary's Assumption
Organizirano 2. aprila 1910
PENNSYLVANIA.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK ROGINA, 36-48 St., Pittsburgh, Pa.
Podpredsednik: MATH. MAGLESICH, 3440 Ligonier St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik: JOSEPH L. BAHORICH, 5148 Dresden Way, Pittsburgh, Pa.
Zapisnikar: GAŠPER BERKOPEC, 4927 Plum Alley, Pittsburgh, Pa.
Sagajnik: JOHN BALKOVEC, 5145 Carnegie St., Pittsburgh, Pa.

NADZORNİ ODBOR:

Joseph Pavlakovich, 54 Low Road, Sharpsburg, Pa.
John Šutej, 5113 Carnegie St., Pittsburgh, Pa.
Frank Mihelich, 4808 Blackberry Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNI ODBOR:

Joseph Jantz, 4502 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Frank Trempus, 4628 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
Anton Zunich, 1037 Peralto St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Bolniški obiskovalec: WILLIAM TOMEK, 4811 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Društveno Glasilo je: "AMERIKANSKI SLOVENEC", Joliet, Ill.

Vsa pisma in denarne zadeve se naj pošiljajo na tajnika. Vse pritožbe pa I. porotnika.
Rojak! Pristopajte v to društvo, katerega cilj je: Pomagati onemoglim. Večja družba — Boljša podpora.

Društveno Geslo: "V slogi je moč."

MALO ŽIVLJENJE.
(Nadaljevanje s 6. strani.)

de, naperi košek in začne plesti. Dno je kmalu gotovo, in delo gre hitro izpod rok. Se malo je treba počakati, in Juri podari materi trden jerbas in drugikrat Rozalki lenco korbico.

"Juri zna vse," so dejali.

"Mene moraš tudi naučiti," je prosiš Stefan, in rad mu je Juri pokazal, kar je sam znal in kolikor se je bil navadil pri Premcu.

Stefan pa ga je imel čimdalje rajši in vse mu je zaupal. Povedal mu je, da je Rozalka njegova izvoljenka in da jo bo morebiti še letos vzel; da bi ne marala žan, tega še misliti ni mogoč. "Kaj bi pa mogla imeti zoper mene?" je dejal. "Nič. Zdrav sem in krepak tudi. Ti si malo večji; pa če bi se poskusila za moč, ne vem, kako bi ti izhaljal. Veš, jaz sem koščen in v rokah sem posebno hud."

Juri pa je dejal: "Midva se ne bova nikdar izkušala in tepla, Stefan." "Zato, ker sva iz enega kraja; kaj ne ča? Toda, naj kdo drugi gori pride! Kaj?"

"Gorje mul!" je dejal Juri, in Stefan se je potrkal po prshih. Kakor domačega so imeli Jurija pri obeh družinah, in nobena važnejša reč se ni zgordila, da ne bi tudi on dobil prilike izreči svoje misli. Oba gospodarja sta bila pravična in nista hlepela po tujem blagu, niti zavidača sreče sosedu. Živila sta vedno složno in se podpirala drug drugega v vseh rečeh. Če se je mudilo kako delo, so pomagali vsi skupaj, in če je eden katerikrat kam šel, je oskrbel tudi sosedove stvari. Tako je imel Juri tudi pri Šimonu vedno kaj dela. Anica bi bila neizrečeno rada imela ločico pred hišo, kjer bi šivala o lepem vremenu ali pa zapela z Rozalko kako pesem.

"Kadar Juri utegne, naj ti jo naredil" je dejal Matija, in dasi je ugovarjal Juri, da ne zna delati takih reči, nič mu ni pomagalo. Poskusil je to, in ni se mu izkazilo.

"Strhe še nikoli nisem kril," je dejal Šimonu, ko ga je prosil, naj jo pride popravljat. A mož mu ni dal miru, dokler ni bilo delo izgotovljeno.

Potlej si je pa mel Matija roke. "No, Šimon," je dejal, "ali nisem rekel, da on vse zna, če le hoče. — Juri!" je pristaval, "pameten bodi in priden, kakor si bil dosihmal, pa se ti bo še dobro godilo!"

Stefan, ki je bil dobrega srca, se je veselil, da Juri tako čislajo. Izkušal ga je posnemati v vseh rečeh, in starši so bili teh misli, da ni bil Štefan še nikdar tako priden kakor zdaj, ko z Jurijem skupaj delata. Samo enkrat se je bil Juri malo zameril svojim prijateljem. Vzrok je bil kaj malenkosten. Šimon je nekaj židal, in ker je rabil vode, da bi apno gasil, naložil polovnjak na voz in gre z voli na studenec. Tam natoči in hoče peljati domov. Ko pa vola speljeta, steče zadnje kolo čez velik kamen, voz se nagni in polovnjak, ki je bil menda slab zavarovan, se zvali z voza. Bentaj, kako je bilo težko naložiti ga zopet! Šimon pokliče Štefana. Oba vzdigujeta in vzdigujeta, a polovnjak se ne nege.

"He, Matija!" kljice Šimon, "pridi pomagat, pridi, da naložimo!"

Matija pride, a polovnjak neče na voz, dasi je se Anica prišla zraven in pritisnila. Kaj je storiti? Može si brišejo pot in ogledujejo nesrečni polovnjak.

"Oh, skoči kdo, skoči po Juriju!" pravi Matija.

Hitro steče Anica ponj in ga kmalu pripelje.

"Oh, Juri," mu pravi, "ti si še edina naša tolažba, pomagaj nam!"

Juri gre okrog polovnjaka in pravi: "Kar domov pojdate! V pol ure vam postavim sam polovnjak vode pred hišo."

"Ti sam?" se zavzame Štefan; moža sta pa močala, nejevoljna na tako prevzeto gvorjenje.

Juri pa odbije polovnjaku vaho, da izteče voda, naloži potem prazno posodo brez truda na voz in hitro zopet nalije vodo.

"Tako bi bil pa tudi jaz znal narediti!" se odreže Štefan. Matija in Šimon pa je bilo malo sram, toda nista hotela pokazati.

"Dobra misel pride vselej prepozno!" pokima Matija in se nasmeje in za njim se smejo tudi drugi, a nič tako iz srca kakor Anica.

XVI.

Bližala se je Velika noč, in mnogo delo so dobile ženske po kuhih, zato kaj prazniki se morajo spodbudno praznovati. Juri je povijal butaro za cvetno nedeljo. Dve je bil naredil, eno zase in eno za Štefana, in prepletel z brinjem in bršljanom; deklacija pa sta ji nakitili s pisanimi trakovji. Ponosno sta jih nesla oba k Sv. Andreju, kjer im imel noben fant tako lepe; nazaj grede pa je nabral Juri gobo po drevju in jo potem posušil, in Veliko soboto so poslali Štefana po blagoslovjenega ogaja. Ko je prinesel nazaj tlec gobo, so zanetili z njo nov ogenj, ko je bil stari popolnoma pogasen, in zakurili pod velikim kotlom za Veliko nedeljo. Popoldne je že napol praznik. V izbi se je polnil jerbas, ki ga je bil Juri spletel, s pirhi in vsakovrstnim pecivom, da ga ponese Rozalka blagoslovit. Juri pa se je bil izgubil v gozd, in dolgo ga ni bilo nazaj. Ko se je pa storil večer, prinese dva velika šopka dišečih cvetov materi in Rozalki za pirhe.

"Meni pa nič?" je vprašala Anica,

ki je bila prišla v vas, kakor zadnje dne večkrat.

"Ti vendor vse iztakneš!" je dejal Stefan. "Kje si le vijolic dobil! Jaz jih toliko časa že isčem — ravno, Rozalka, tebi sem jih hotel prinesiti — pa jih ni bilo še dobiti nikjer. Ves sem se opraskal, ko sem lezel za njimi. Juri, ti imas nasejane."

"Kako to vendor lepo diši!" je dejala mati. "Vijolica je pa res preljuba cvetica. Tako ponize barve je, in tako daleč gre njen duh. — Le počakaj, Juri, jutri ti vrnem pirhe, ker si se me spomnil," in ni se mogla naduhati krasnega šopka.

Anica pa je bila žalostna, da ona sama ne dobi nič. "Oh, Juri," je dejala, "tako lepih pirhov sem ti bila pripravila; zdaj pa ne vem, če bi ti jih dala."

Juri se je izgovarjal, da ni vedel, da pride gori, a to je ni potolazio.

"Povej, kje si jih dobili!" je rečla; "sama si jih grem trgtat."

"Nič se ne meni, Anica!" pravi mati Pečarjeva. "Medve bodeva delili; šopek je tako velik, da ga bo obema dobiti. Juriju ne smes zameriti, da je bil malo pozabljiv. Če mu boš pa dala pirhov, ne bo nikoli več. Kaj ne, Juri?"

"I, kako pa?" pritrdi on, in mir je bil sklenjen.

Veliko nedeljo pa sta nesli obe deklici vsaka svoj jerbas z lepim prtom pogrinjen v cerkev k blagoslovu. Ko der so druščino srečevali ljudje, si je vse vočilo veselo praznike, in radost jim je sijala povsod naproti.

"Anica!" pričene Rozalka, ko se vračajo, "če bi bili medve skupaj doma, bi se izkusili, katera bo najprej prinesla blagoslov domov. Saj veš, kaj to poneni?"

"Katera pride prva domov, se tisto leto omoži; ali ne?"

"Da, omoži. In ti veš, da sem jaz urniti nog; nemara bi te prekosila."

"Oh, jaz bi se s teboj še izkušala ne," pravi Anica.

"Ho, ho," se smeje ona, "to le tako praviš. Potlej bi pa letela kakor lastovica. Dobro, da se ni treba pehati."

"Medve bodeva pač obe prvi prishi domov."

"Pa res," pobere besedo Šimon. "Morda se omožita res obe še pred zimo. No, presneta reč, zakaj pa ne? Ali bi bilo to tako čudno? Kaj, Matija?"

"Naj bode, kakor je božja volja," pravi ta.

"Ves kaj? Nič čudnega bi to ne bilo. To ti jaz povem, Matija. Poglej ju no, kakšna fanta stal! Kakor dve smreki. Dekleti pa tudi čvrst! Polj jerbas ti nese pet ur daleč, če je treba."

Štefan se je spel pokoncu pri teh besedah in pogledal krog sebe, če ga Rozalka vidi. Anica pa je zardela in se obrnila proč; mislila je, da se Juri po njej ozira; a ta je malo razumeval vse gvorjenje in mirno korakal zraven Štefana.

Najmanj všeč so bile te besede Rozalki. "Oh, oče!" odvrne naglo, "meni se še ne mudi tako hudo in Anici menda še tudi ne. Kaj ne, Anica?" In Rozalka se ozre nanjo. "Oh, oh," vzlikne, "kako si pa rdeča! Ti, ti!"

"Ker mi je vroče," odgovori ona, a naenkrat je izpregledala Rozalka in razumela popolnoma pomen Šimonovih besed. Za Jurijem gleda Anica, tako si je dejala, in nejevoljno jo je obšla. Dasiravno pravzaprav ni imela rada Jurija in ni občevala z njim priznaje, ko z vsakim drugim, vendar jo je obšla nevočljivost, tako da je čutila ali vsaj mislila tako, da ima Jurija tudi rada. Čudno je časi srce človeško: spoznanje in zavest, da druge kaj zanima, da se drugi potegujejo za to, kar je nam le malo v čisilih, razneti tudi hladno čustvo, in za kar se prej nismo dočuli menili, to cenoži zdaj visoko, zato ker je drugim všeč.

"Meni pa nič vroče," odgovori ponosno Rozalka, in to je bil konec gvorjenja. Molče je stopala družba proti domu, zakaj vsak je imel svoje misli. Deklicama je potemelno obličje, in čutili sta, da jima gre nekaj navzkriž. Anica pa pač dobro vedela, da njen brat nima posebne cene pri Rozalki, a dasi je Štefan to tudi časi povedal, vendar ji ni nikdar verjel. Fantu ni hotel v glavo, kako bi ga dekle, za akterim bi on pogledal, ne maralo. Edini sin, si je mislil, domov in tak fant! Zdaj vem, je dejala Anica sama pri sebi, zakaj ga ne mara in zakaj sta si z Jurijem taka prijatelja. Meni ni prinesel nič šopka! Prav nesrečna je bila Anica. Kako vesela je bila pred malo dnevi, ko so njeni starši v misel vzeli, da, kadar vzmata Štefan Rozalko, bodo tudi njihovi omožili, da bi jih bil Jurij zet tako po godu. Oh, njej bi bil tudi! Toda zdaj pa on že na drugo misli. Nemara se je pa le ona vanj zagledala, da je tolažila Anica, in Juri se nič ne meni zanjo. Saj mi je že povedal, da je rad v moji družbi in da rad z mano govoriti; Pečarjevin mora seveda bolj streči. Tako se je izkušala pomiriti.

Rozalko so pa tudi navdajale nepriznate misli. Anica dobi Jurija, tako si je dejala, jazz naj bi bila pa s tem pustim človekom zadovoljna, s tem Štefanom! Aha, zato hodi Anica zdaj troljkat k nam, da se z njim pomenkuje. Glejte, glejte, ne izbira slabo. Toda Juri je pa zanjo vendar predober. In nekako zančljivo je premerila z očmi šibko postavo Aničino. To je zdaj dobro vedela, da Štefana nima nič, prav nič rada.

"Meni pa nič?" je vprašala Anica,

ki je bila prišla v vas, kakor zadnje dne večkrat.

"Ti vendor vse iztakneš!" je dejal Stefan. "Kje si le vijolic dobil! Jaz jih toliko časa že isčem — ravno, Rozalka, tebi sem jih hotel prinesiti — pa jih ni bilo še dobiti nikjer. Ves sem se opraskal, ko sem lezel za njimi. Juri, ti imas nasejane."

Rozalko do gvorjenja, je molčal tudi on. Tako ošaben ni bil misliti, da je on v zvok kakšne zamere. Ker sta ga radi imeli obe družini, je izkušal vedno obema ustrezati, a da bi se za katero dekle posebno brigal, se mu je zelo brezumno. Saj je vedel, da le za nekaj časa varen, da bo le tako dolgo živel v miru, dokler ga ljude ne spoznaajo in ne zapode, in buditi prazno upanje Rozalki ali Anici, se mu je videle tem pregrešnje, ker je bil njiju staršem hvale dolžan. Tako ni bilo vedno pravega veselja na ta najlepši praznik, skoraj nihče pa ni vedel pravega vztoka. Štefana je to seveda malo motilo. Če ne prej, pa pozneje; saj fantovanje je tudi lepo, si je mislil in posbiral pirhe in žvižgal in vriskal, da je bil ves hripat.

"Rozalka, imas kaj pirhov?" nagoni Juri deklico, ko sta bila sama pred hišo. "Saj ti jih bo Anica dala," mu odgovori Juri na kratko. Juri je postal in jo gledal.

"Ti si huda name," pravi. "Zakaj pa?" "Nič huda."

"Zakaj mi torej ne daš pirhov?"

"Saj ne mara za moje, ko imaš drugih dosti," odgovori Rozalka, steče v sobo in prinesej jabolko v pomaranč.

"Ne smeš biti huda, Rozalka," pravi Juri.

"Kaj mi boš storil?" odgovori ona, se obrne in odide. Skoraj vse popolne dne je bolela glava.

"Prehladiš se je," je rekla mati in jih hladila vroče čelo.

"No, Juri, ali si že pobral pirhe?" je vprašal Matija Jurija.

"Rozalka mi jih je že dala."

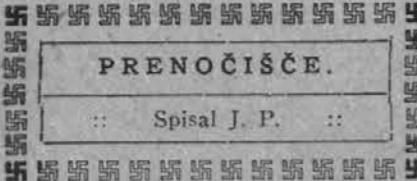
"Kaj pa Anica?" pristavlja mati. "Ta ti jih je tudi obljudila."

"Nisem bil nič dol."

"Kak fant pa si ti," ga ošteva Matija, "da se za nič ne meniš! O to je bilo časih drugače! Po dve uri daleč smo hodili in ponoci v potolčenih smo prihajali domov. O, kje so tisti časih!"

"Tisti nerodni!" pokara mati. "Ali je kaj neumnejšega ko tako po noči laziti okrog!"

"No, le tih bodi, Neža, saj take s

PRENOČIŠČE.

Spisal J. P.

Poveljnik Jakvert je imel jako v oči bodečo postavo. Velik — močan in precej trebušat, je izgledao navzlic starosti šestdeset let enako štirideset letnemu možu — kajti imel je svestno rujave lase — enake "muštace" in sveče — veselja in življenja polne po teže na obrazu.

Imenovani poveljnik je tako zgodaj svojo službo zapustil; mirno garnizijsko življenje ga je preveč dolgočasilo, njegova želja je bila — vedno le kaj novega in veselega doživeti, in ker je bil premožen — mu je bila vsaka pot odprta — vsled tega se je odločil in posvetil popotovanju.

Najbolj ga je mikalo prekoracičiti njemu še neznane dežele; čudopoični Tibet, nepreiskane, pol barbarske pokrajine Amerike so bile predvsem zanj zanimive, in skozi več let je bil videti v Parizu na prepotovalju — a mudil se je vselej le par ur — čakajoč prihodnje primejnje železniške zvezze — s katero se zopet lahko popelje proti svojemu cilju.

Kaj rad je pripovedoval o dogodkih — katere je na raznih krajinah doživel — in vselej smo si šteli v čast, da nam je bilo pripuščeno — poslušati ga.

Zopet se je enkrat povrnih iz Meksika — in sicer ne iz Meksika, Veracruz ali drugih mest mlade republike — temveč iz severa, kjer še ni nikake prometne zvezze, ter je še vse starodavno ohranljeno. Tam so še nedostopni hribi — neprehodljiva močvirja — divji lovci ter gozdni in drugi divjaki in le nekaj redko sejanih razpuščin gostiln — ali bolje rečeno, razbojniških gnezded.

Njegovo povrnitev smo proslavljali pri imenitnem obedu; dokončavši isto smo si prizgali smodke ter z zanimanjem čakali, kadaj nam prične kaj pripovedati. — In res — ni se pustil dolgo časa prosi, temveč pričel s mnenjem takole:

"Gospoda moja, vem na kaj čakate. Jaz vam naj izrazim zahvalo za pre-priazni sprejem — katerega ste mi privedili — ko sem po dolgem času zopet dospel v vašo sredino.

Dobro — nočem vam tega odreči — ali dogodek — katerega vam hočem povedati — je tako kratak. Njegov naslov? — Imenujmo ga "Prenočišče" — sedaj pa urno'k stvari! — Na potu od Kitajske proti Ameriki sem se znanil z mladim meksikancem — kateri je v svoji domovini lastnik velikih kavinjih in tobakovih polj! — Govoril je tako laskavo o teh — navadnemu ljudstvu popolnoma neznanim pokrajnah — da sem se slednjč sam odločil te prekoracičiti in se o lepoti in drugem sam prečipiti.

V Meksiku sem dospel od severne strani in doživel mnogo dogodkov — kateri vendar niso tako zanimivi — da bi jih tu omenil; ali v domovini mojega spremjevalca sem naletel na izvanreden slučaj — na katerega močnost ne bi nikoli verjal: učil sem se strah spoznavati.

Potovale sem takrat skozi tako pustokrajino — v kateri se redko naleti na kakrškega človeka. — Za varnost sem si vzel s seboj par divjakov — kateri so mi služili kot spremjevalci in ob enem kažipoti — kateri sem moral pa zato jako draga plačati. —

Ko smo že veliko prehodili, je bilo solnce že jeko nizko in vedno bolj smo se bližali noči — zato si je bilo treba ogledati — kje pravocasno kako prenočišče najti.

"az vem tu v bližini za eno gostilno, Senor" — mi reče moj spremjevalec.

"Ali vas naj tja popeljem?"

"Popolnoma umetno" mu odgovorim. "Nič mi ni všeč, tu na prostem prenočiti!"

"Dobro — potem mi kar sledite. Gostilničar sicer nima veliko sob na razpolago — a on je moj prijatelj in se bode gotovo pomučil — da nam posreže — kar bode v njegovi moći."

Zaupal sem mu toraj in sledi njenim petam... Kmalu je nastala noč in laten dež je pričel padati, kateri nas je popolnoma premočil in le s težavo priši dalje. — Po dolgotrajnem hodu smo dospeli slednjč vendar tako da leč — da smo zamogli videti v daljavi luč... gostilno!

Ali kakšna gostilna! Razpokan zid — slammata strela — s starimi častniki zapapana okna... kratko, pravo razbojniško gnezdo! —

Velik — nepriskupljiv mož — črnega obraza nam pride nasproti. Nas spremjevalec ga pozdravi in nagočori tako:

"Tale gospod bi rad tu prenočil — in mi njegovi spremjevalci ravno takoj!"

"Z veseljem — v hlevu je še prostor!"

"Kaj — hlev?" sem zakljal začuden.

"Kaj hočete še družega! mislite li, da palačo posedujem? — Moj hlev je tako lep in najmanj deset gospodov se je že prijavilo — kateri bodo to noč tu prenočili. — Treba se je le malo skup stisniti in vsi se lahko povoljno naspite in odpocijete."

Priznati moram, da nisem razvajen — kar se tiče prenočišča na popotovanju, ali ena sama noč z desetimi ali dvajsetimi čudnimi dogodki se mi ne zdaj primerja za počitek.

"Dobro Senor, moji ljudje bodo spaši v hlevu — za me pa prosim eno

sobo. Nimate li katere prazne na razpolago?"

"Nobene!"

"Cena mi ne dela nikakih zaprek."

Ta opazka je vzdržila gostilničarja.

"Jaz bi sicer imel eno sobo za vas — a isto bi moral popreje v red spraviti..." — "Jaz lahko počakam."

"Velja pet piastrov." — "Zadovoljen."

"Naprej za plačati..."

Kaj sem hotel družega storiti — nego plačati? — Komaj je imel gostilničar denar v žepu — je že zgiml.

Moji ljudje so šli v hlev, da so se pozdravili in v sled ležišča sporazumeli med drugimi, tačas že ležecimi gospodi, jaz pa sem ostal sam in čakal na odrešenje in gostilničarjevo milost. Da mi je čas hitrej mineval — poleg se vsega sem v takozvanu obednico". Nad menoj sem čul udarce hitrih krokov — napolglasno prekljuvanje ter premikanje polišča. Očividno so pripravljali za me omenjeno sobo.

Strašna tema — v kateri sem se nahajal, jednakomerno padanje dežja — ropot nad menoj in nepriazna zunajnost gostilne, me je naenkrat napolnilo z nepopisnim strahom in cela prihodnost se mi je zdela osoledna.

Slednjič se je vrnil gostilničar in jaz sem mu brez obotavljanja sledil. Svečo — katero je držal v roki — je skušal veter ugasnit v večkrat sem bil v nevarnosti — da padem iz stopnic — katere so bile po boj podobne lestevi nego pravim stopnjicam. Dospesiši do sobe — odpre vrata, vstopi ter postavi svečo na mizo.

"Hocete li vstopiti? Upam da niste strašljivi in boječi?"

"Ne," sem mu odgovoril energično, "ali zakaj me vprašate po tem?"

"Ker je v tej postelji pretečeno noč nekdo umrl."

"Naravne smrti?"

"Gotovo; imel je preprič s svojim tovarjem in smo ga odnesli s tremi kroglijami v telesu v to sobo. Vsled tega sem moral sobo še v red spraviti. Torej lahko noč in prijetne sante..."

Napravil je globok priklon in zaklenil vrata od zunaj. Kar mi je pripovedoval, me popolnoma nič ni vznemirilo — kajti — doživel sem že drugačne in hujše dogodke; poleg tega sem bil truden — da sem komaj stal. Pričel sem se slačiti — to se pravijo: klobuk, suknjo, čevlje odložiti; a predno sem se vlegel, ogledal sem si še svojo sobo bolj natančno. — Pohištvo je obstalo iz postelje, enega stola in ene na pol polomljene mize. Na vratiču je visel papir, na katerem je bil napisan hišni red, ki se je glasil tako-le:

1. Prosi se, posteljne oprave ne s seboj temati.

2. Ako prične v posteljo deževati, najde popotnik dežnik v kotu pri oknu.

3. Goste, kateri so navajeni v čevljih ležati; se prosi — da iste prej dobro osnažijo.

4. Prosi se, se ne razburiti — ako je čuti spodaj v obednici strešjanje.

Jako se mi je dopadla odkritoščnost gostilničarja — ko sem videl — da bi jih tu omenil; ali v domovini mojega spremjevalca sem naletel na izvanreden slučaj — na katerega močnost ne bi nikoli verjal: učil sem se strah spoznavati.

Potovale sem takrat skozi tako pustokrajino — v kateri se redko naleti na kakrškega človeka. — Za varnost sem si vzel s seboj par divjakov — kateri so mi služili kot spremjevalci in ob enem kažipoti — kateri sem moral pa zato jako draga plačati. —

Ko smo že veliko prehodili, je bilo solnce že jeko nizko in vedno bolj smo se bližali noči — zato si je bilo treba ogledati — kje pravocasno kako prenočišče najti.

"az vem tu v bližini za eno gostilno, Senor" — mi reče moj spremjevalec.

"Ali vas naj tja popeljem?"

"Popolnoma umetno" mu odgovorim. "Nič mi ni všeč, tu na prostem prenočiti!"

"Dobro — potem mi kar sledite. Gostilničar sicer nima veliko sob na razpolago — a on je moj prijatelj in se bode gotovo pomučil — da nam posreže — kar bode v njegovi moći."

Zaupal sem mu toraj in sledi njenim petam... Kmalu je nastala noč in laten dež je pričel padati, kateri nas je popolnoma premočil in le s težavo priši dalje. — Po dolgotrajnem hodu smo dospeli slednjč vendar tako da leč — da smo zamogli videti v daljavi luč... gostilno!

Ali kakšna gostilna! Razpokan zid — slammata strela — s starimi častniki zapapana okna... kratko, pravo razbojniško gnezdo! —

Velik — nepriskupljiv mož — črnega obraza nam pride nasproti. Nas spremjevalec ga pozdravi in nagočori tako:

"Tale gospod bi rad tu prenočil — in mi njegovi spremjevalci ravno takoj!"

"Z veseljem — v hlevu je še prostor!"

"Kaj — hlev?" sem zakljal začuden.

"Pozor! Jaz ustrelim!"

Tako sem dobil odgovor s tužnim glasom — polovico angleški, polovico španški:

"Ne streljaj Senor! — pomagaj mi raje iz pod postelje — sicer — se zadušim."

"Kaj pa imate tu spodaj iskati?"

"To vam hočem takoj razložiti, — Jaz sem plačal za to noč najemnino za sobo — a ko mi je krčmar povedal

stra, sem mu privolil igrati komedijo umrlega."

"Komедijo umrlega."

"To je tukaj v deželi navada! Ako kdo umre, se ga zavije v rjuhe ter porine pod postelj. Medtem pa drugi čisti mirno spi na postelji. Oprostite torej — da sem se premikal — jaz sem dobil — kakor že rečeno dva piastra — da se zadržim kot mrtev... Vlezite se čisto mirno zopet na postelj — nimate se nič hudega bat!"

Poveljnik Jakart je v tem času podkal svojo smodko — zato si je privolil drugo ter takoj nadaljeval:

"Verjemite mi, gospode, da sem se v isti noči učil strah spoznavati in tudi nista slast okusiti!"

Samo ob sebi je umevno — da mi je spanec za isti večer popolnoma prešel. — "Mrtvec" je bil prav "fleten fant", ter sva se kesnejši usedla k napol polomljeni mizi in igrala karte do zjutranje zarje. Ko me je prisel gostilničar drugo jutro buditi — mu rečem smehljaje:

"Lepo zavabo sta mi pripravili — jaz vam odkriti povem — da sem prvič v svojem življenju z "mrtvimi" na karte igral."

ZA KRATEK ČAS.

Po stanu.

Mesar nese pod pazduhu polno knjig. Nekdo ga vpraša: "Kaj pa ne sete?"

"Pet kil omike za mojo hčer," odgovori mesar.

Iz otročjih ust.

"Kam pa tako bežiš, Zancék?"
"Domov, da me mati natepel!"

"Pa zato tako hitiš, da bos tepe?"
"Kajpak, če pozneje prideš, bo že oče doma — in potem me bo on!"

Ženska — gospodar.

Ropar, ki napade gospoda: "Denar sem — ali pa vse ustrelim!"

Gospod: "Oprostite, gospod ropar, moram vendar prej vprašati, kaj bo 'ona' rekla!"

Sumljivo.

Gost: "Čudno se mi zdi, gospod oster, da vi nikdar klobas ne jeste. Jaz ne zamerim, saj človek ne ve, kaj je notri!"

Oštr: "Pač, saj jih sam delam!"

Upravičen izgovor.

Gospod beraču: "Kako je to, da vi, ki ste še tako trden človek, ne dobite dela?"

Berač: "Ljudje hočejo vedeti, kako je bil moj zadnji gospodar z meno zadovoljen — in ta je že pred petindvajsetimi leti umrl!"

Pri vaškem zdravniku.

Žena, ki ima bolnega moža: "Ali ne morete prav nič pomagati? Ali ni nobenega pomočnika?"

Zdravnik: "Pomočki so, kajipada, pa vedeti jih je treba!"

Trgovec sitnemu agentu: "Če bi imel hlapac, precej vas dam vun vreči!" — Oni: "Koliko daste, ipa grem ponj!"

Dobra kupčija.

A: "Jaz ti prodam konja. Koliko daš zanj?"

B: "Velik voz sena!"

A: "Kaj pa čem s senom, če ne bom imel konja?"

"Jaz ti ga posodim za toliko časa, da bo seno snedel!"

V jahalnici.

Korporal novincu, ki ravno s konja leti: "Sto zlonikov! Ali jahajte, ali pa